

Kunnskapsbehov i DKS fremover

Innlegg: Ådne Sekkelsten

fredag 26. september 2008

I mitt innspill, vil jeg ta utgangspunkt i Den kulturelle skolesekken som et kunst- og kulturprosjekt. Det er faktisk innlemmet i alle de tre hovedmålene for Den kulturelle skolesekken:

- å medvirke til at elever i skolen får **et profesjonelt kunst- og kulturtilbud**
- å legge til rette for at elever i skolen lettere skal få tilgang til, gjøre seg kjent med og utvikle forståelse for **kunst- og kulturuttrykk** av alle slag
- å medvirke til å utvikle en helhetlig innlemming av **kunstneriske og kulturelle uttrykk** i realiseringen av skolens læringsmål.

Og jeg har lyst til å fokusere på et par punkter som jeg mener er viktige faktorer for at Den kulturelle skolesekken fortsatt skal være en suksesshistorie om 10, 20, 30, 100 år. Og at den ikke stagnerer og blir et prosjekt elever, skoler, kommuner, fylker, stat, byråkrater og kunstnere gjør fordi 'det må man jo!'

Kunsten er viktig!

Det skulle man kanskje ikke tro var nødvendig å si i dette forumet – fordi det er noe vi alle her forhåpentligvis mener. Poenget mitt er; hvis vi ikke har nok fokus på kunstsiden og kunstproduksjonen i DKS, og ikke minst kvaliteten i kunsten, så tror jeg DKS forvitrer.

Vi hører stadig uttrykket 'tilpasset Den kulturelle skolesekken'. For scenekunsten, hvor jeg må innrømme jeg vanker mest, menes det stort sett negativt. Da skal det skjæres ned til et minimum antall aktører, lett rigg og helst forholdsvis billig - "skolesekk-kunst", "fagplanrelatert". Men det er kunstnere som vil mer i dette her, de vil videre, skape mer. Mange sceniske grupper har vært på veien i flere år, de kjenner virkeligheten og hvor langt de kan strekke seg kunstnerisk innenfor rammene – men de får sjelden muligheten til å utvikle seg videre, gå dypere, fordi de må holde det gående.

Det står skrevet:

Den kulturelle skolesekken skal utformes og uavlatelig vurderes ut fra et sett med prinsipper for ordningen: I to av punktene står det:

- *Elevene skal møte profesjonelle kunst- og kulturtilbud **med høy kunstnerisk kvalitet.***
- *Innholdet i kunst- og kulturtilbudene i Den kulturelle skolesekken skal medvirke til å **realisere skolens mål** slik de kommer til uttrykk i den generelle delen i læreplanverket og i de ulike læreplanene.*

"Høy kunstnerisk kvalitet" "realisere skolens mål". Dette er faktisk noe som til en stor grad ligger på kunstnernes skuldre, og det er ganske tungt å bære. Får kunstnerne den hjelpen de trenger til dette? Jeg mener det er i for liten grad tenkt på dette i støttesystemene. Hvordan takler en kunstner eller kunstgruppe etterspørselen? Hva gjør det med de over tid? Hva gjør det med kunsten?

Kunsten må gis et forskningsrom - laboratorievirksomhet - for ikke å stagnere eller bli for tilrettelagt. Det kan gjelde alt fra bruk av uttrykksformer til utnyttelse av tid, rom og sjangre.

Så lenge det finnes tog, så vil jeg gå først og holde oppe fanen som sier at DKS er et kunst- og kulturprosjekt! Og god kunst er utforskende i seg selv. Og vi har så mye å gå på i forhold til den gruppen som faktisk sitter på dette beviselige store ansvaret – nemlig kunstnerne. Det er viktig at det lages rom for at kunstnere og kunstnergrupper skal kunne gå dypere inn i sitt kunstuttrykk og utviklingen og formidlingen av dette. Jeg ser ofte scenekunstgrupper som er på vei til noe større, noe som ville gjort en forskjell. Dessverre tas de så fort av et stadig jag etter å levere raskt og forholdsvis strømlinjeformet.

Her er det som sagt et stort potensialet - som møter økonomiske hindringer. Fordi; Det har blitt bevilget store summer til innkjøp og logistikk, og resultatet er imponerende. Bare innenfor Scenekunstbrukets formidling så 211.434 elever en forestilling i 2007, for ikke å snakke om Rikskonsertenes tall, de sitter på betydelig mer midler, men allikevel. Det viser omfanget og det viser ansvaret. Hvordan opprettholde den gode kunsten i en slik etterspørsel?

Hvis vi godtar at god kunst må innebære en god porsjon forskning, så er det på scenekunstheltet eksempelvis satt av til utvikling, produksjon og forskning av prosjekter som skal møte arrangørenes innkjøp og deres over 800.000 elever med 3 millioner kroner fra statlig hold! Man kan kanskje ikke forsvare alle deler av en produksjon som forskning, men dette gir noen perspektiver i forhold til hvor viktig vi faktisk mener kunsten er oppe i dette.

Når DKS for videregående nå innføres på nasjonalt nivå, er det ikke satt av én krone til produksjon eller sentral formidling.

Jeg er redd for at vi plutselig kommer dit at de beste kunstnerne våre ikke orker mer, fordi de opplever en stagnasjon i sitt kunstneriske arbeid og at DKS ikke blir stedet for kunstnerisk innovasjon og utvikling. Men det MÅ det være, fordi elevene skal få det beste – ellers har vi tapt.

Altså; Kunstnerne må gis mulighet til å utvikle seg videre, forske i sitt uttrykk, forske i formidlingen av dette uttrykket for å nå barn og unge.

Jeg vil ikke med dette frata forskere arbeidsmarkedet her, fordi jeg tror i akkurat det jeg etterlyser – laboratorievirksomheten – vil forskerne kunne spille en viktig rolle i samarbeid med kunstnerne. Flere kunstnere ønsker slike samarbeid i ulike sammenhenger i produksjonsperioden.

Kan man kalle det kunstnerisk forskning? Kunstneriske laboratorier?

En slik forskning/laboratorievirksomhet vil også kunne være en viktig motvekt og faktisk et tilskudd til en del annen forskning og evaluering som ofte går på rent instrumentelle spørsmål, hvor man ser på det ferdige resultatet og finner ut hvordan det virker i møte med eleven og eventuelle langtidsvirkninger, hvordan det formidles osv. Viktige aspekter ved DKS som det må forskes på, men jeg tror i sum dette kunne blitt

enda bedre. Som sagt forskning på alle nivåer. Kulturrådets prosjekt Kunstløftet, kan for eksempel være et bidrag i denne retningen.

- Elevene skal møte profesjonelle kunst- og kulturtilbud med høy kunstnerisk kvalitet.

Hvordan får vi til det? Gi kunstnerne vilkår som gir de mulighet til å tilbringe tid i laboratoriet. God kunst kommer ikke av seg selv!

DKS vekker oppsikt internasjonalt som struktur og system, vi har også nå muligheten til å vekke oppsikt i forhold til hva vi fyller sekken med – kunsten!

Vi ønsker å være en ledende kulturnasjon – ikke bare kvantitativt, men også kvalitativt.

Dokumentasjon

Så vil jeg kort si noe om viktigheten av å dokumentere. DKS har i sin nasjonale form eksistert mer eller mindre siden 2002. Det er en stor satsning med et enstemmig Storting bak seg. Det vekker også oppsikt internasjonalt.

Men hva med dokumentasjonen av det? Her synes jeg det er mange og store hull. Det er en tynn dokumentasjon på de fleste nivåer i DKS, noe som er helt avgjørende viktig for fremtidig forskning.

Det som gjøres i dag, er ikke godt nok og er kun sporadiske tiltak. For Scenekunstbrukets del dokumenterer vi aktivitet og antall, vi pliktavlevering av DVD'er av forestillinger som er i vårt repertoar... men alle 'møtene' på skolene, der det virkelig skjer, all erfaring på kort og lang sikt – hvor gjør vi av dem?

Jeg skulle ønske at det ble forsket på dette. Hva skal dokumenteres, hvordan og hvorfor? Kan man bevise en egenverdi? kanskje til og med vise at DKS har en samfunnsøkonomisk gevinst?

Sist, men ikke minst; dokumentasjons-, forsknings, og evalueringmateriell må samles og tilgjengeliggjøres – det må lages ordentlig strukturer og systemer for dette.

Vi må vite hva vi hadde, hvis noen med litt andre meninger om kunst og kultur, en dag tar over styringen av landet – og over det som i dag heter Kulturdepartementet - Da behøver vi ikke si at vi mener eller føler at Den kulturelle skolesekken er bra, men vi kan si: Det er bra, og vi kan dokumentere det!